NOTITIE

Gemeente Amsterdam Ingenieursbureau
5.1,2,e
Postbus 12693
1100 AR AMSTERDAM

DATUM:	14 maart 2022
ONS KENMERK:	22-0157/22.02233/5.1,2,e
UW KENMERK:	mail d.d. 21 februari 2022
AUTEUR:	5.1,2,e
PROJECTLEIDER:	5.1,2,e
STATUS:	concept
CONTROLE:	5.1,2,e

Notitie *quick scan* brug Lange Vonder te Amsterdam

De gemeente Amsterdam is voornemens om herstelwerkzaamheden aan de Marie Thomas Tonnebrug aan het Lange Vonder te Amsterdam uit te voeren. Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (d.d. 28 februari 2022) en bronnenonderzoek de effecten van de renovatie van de brug op beschermde soorten en gebieden beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) en de gemeentelijke Hoofdgroenstructuur en Ecologische structuur.

Conclusie

De werkzaamheden kunnen algemeen voorkomende beschermde soorten grondgebonden zoogdieren en de voormalig beschermde rivierdonderpad treffen. Voor deze algemene grondgebonden zoogdieren geldt inzake de Wnb een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en is geen ontheffing nodig. Rivierdonderpad is onder de huidige wetgeving niet meer beschermd, maar wel beleidsrelevant voor de gemeente Amsterdam. Maatregelen die in het kader van de Zorgplicht genomen dienen te worden, staan beschreven in deze notitie.

Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied geen betekenis of zijn negatieve effecten van de voorgenomen ingreep uitgesloten. Ook effecten op beschermde gebieden en houtopstanden zijn uitgesloten.

Deze conclusies worden hieronder toegelicht.

Toelichting

Plangebied

Het plangebied omvat brug 2484, de Marie Thomas Tonnebrug aan de Lange Vonder in Amsterdam Noord (Figuur 1). De brug is in gebruik als busbaan en bestaat uit beton (Figuur 2). Tussen de brug en de brughoofden is een kleine ruimte aanwezig en onder de brug zijn grote natuurstenen aanwezig (Figuur 3). De oevers bestaan uit een smalle strook riet en lopen geleidelijk af (Figuur 4).

Figuur 1. Ligging plangebied van de Marie Thomas Tonnebrug aan de Lange Vonder (rood omkaderd). (Esri Nederland, Community Map Contributors | Esri Nederland, beeldmateriaal.nl | Esri Nederland, Kadaster | Esri Nederland, AHN)

Figuur 2. Overzicht van de brug (kijkend in noordwestelijke richting).

Figuur 3. Onderkant van de brug.

Figuur 4. Oever met rietbegroeiing.

Voorgenomen ingreep en planning

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door het Ingenieursbureau van de gemeente Amsterdam. In de brug zijn scheuren in het beton waargenomen. Aan de brug worden herstel- en verstevigingswerkzaamheden uitgevoerd vanaf het land en vanaf het water.

Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Het plangebied ligt op 170 m van de Ecologische Structuur die langs de A10 gelegen is en op 630 m van de Hoofdgroenstructuur (Figuur 5). Het plangebied is niet verbonden met deze groengebieden.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000-gebieden bevinden zich op ruime afstand van het plangebied, buiten de ring Amsterdam (Figuur 6). Het plangebied en directe omgeving maken geen onderdeel uit van de ES, HGS, het NNN en Natura 2000-gebieden. Gelet op de aard van de ingreep zijn (externe) effecten op voorhand uitgesloten.

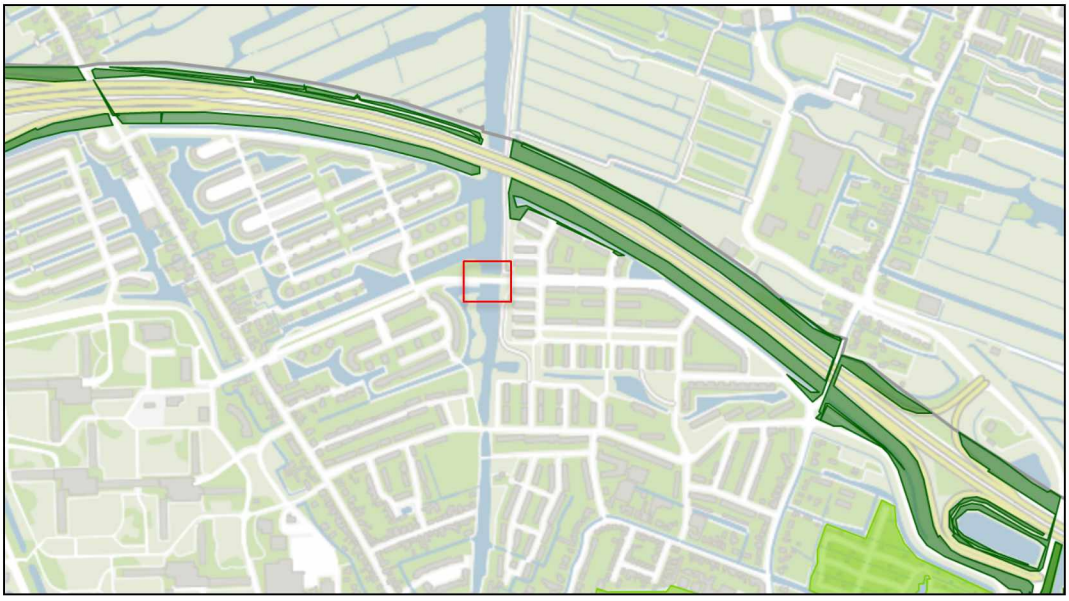

Figuur 5. Globale ligging plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de Ecologische Structuur (donkergroen) en Hoofdgroenstructuur (lichtgroen) (maps.amsterdam.nl).

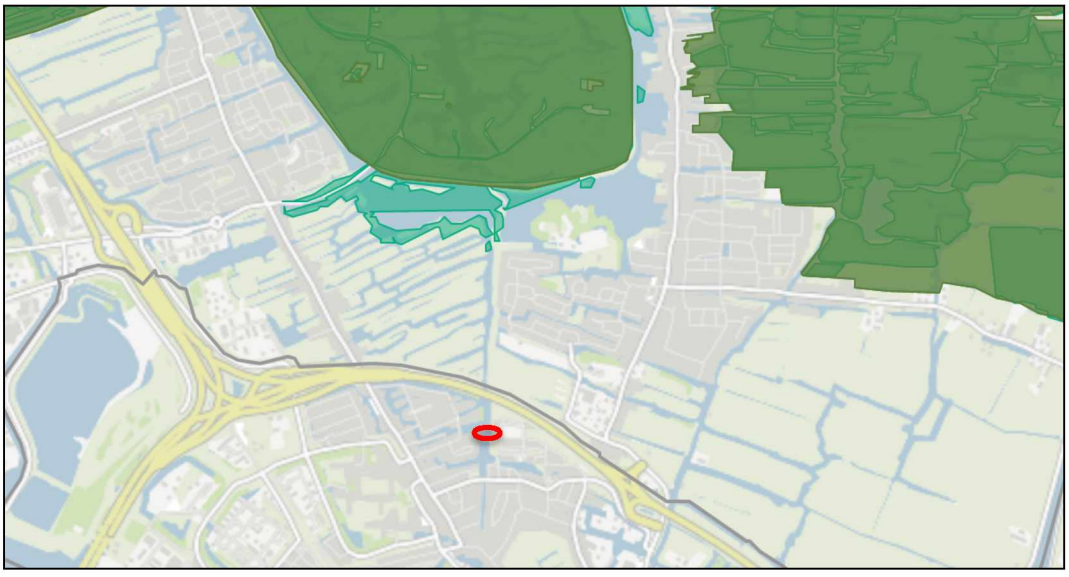

Figuur 6. Globale ligging plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van het Natuurnetwerk en N2000-gebieden (diverse groenkleuren) (maps.amsterdam.nl).

Wettelijk kader
Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de soortenbescherming zoals opgenomen in de Wnb. Bij toepassing van de Wnb worden drie beschermingsregimes onderscheiden: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Voor een aantal landelijk algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* heeft de provincie Noord-Holland een vrijstelling van verbodsbepalingen verleend voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Daarnaast is de Gedragscode Wet natuurwetgeving voor gemeenten (Stadswerk) van kracht voor de werkzaamheden. Voor andere beschermde soorten geldt geen vrijstelling en kan een ontheffing nodig zijn als de werkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb.

Methodiek onderzoek
Voorliggende toetsing in het kader van de Wnb is opgesteld op basis van een eenmalig veldbezoek, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Effecten zijn bepaald en beoordeeld op basis van de functie van het plangebied van beschermde soorten en de voorgenomen ingreep.

Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 27 februari 2022. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. twee km om het plangebied en gegevens tot vijf jaar oud. Daarnaast is ook gebruik gemaakt van relevante achtergronddocumentatie.

Het plangebied is op 28 februari 2022 bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc.). De onderzijde van de brug is ook geïnspecteerd. Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Functie van het plangebied voor beschermde soorten
Het plangebied bestaat uit de verharde brug die over het Twiske loopt. Op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en het aanwezige habitat wordt geconcludeerd dat het plangebied geen betekenis heeft voor andere soortgroepen dan planten, vissen, grondgebonden zoogdieren, vogels en vleermuizen. De (mogelijke) betekenis van het plangebied voor planten (muurflora), vissen, grondgebonden zoogdieren, vogels en vleermuizen is in deze notitie beschreven en beoordeeld.

Planten
In de omgeving zijn geen waarnemingen van beschermde muurflora bekend (NDFF). De gemeente Amsterdam heeft een beschermingsbeleid voor muurplanten en aandachtsoorten voor wilde bijen en monumentaal groen. Volgens de digitale kaartenatlas van Amsterdam (maps.amsterdam.nl/muurplanten) groeien er geen beschermde muurflora

langs de brug. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde muurflora aangetroffen. De brugconstructie is hiervoor ook ongeschikt, omdat het glad (beton) substraat (zonder voegen o.i.d. met zacht, kalkrijk mortel) betreft met te veel of juist te weinig beschaduwing. Een functie van het plangebied voor beschermde planten is uitgesloten.

Vissen

Het plangebied is mogelijk leefgebied van de rivierdonderpad, een *voormalig beschermde* soort die in Amsterdam beleidsrelevant is (gebleven). Waarnemingen van deze soort ontbreken echter rondom het plangebied (NDFF*)* en op de locatie is naar verwachting veel concurrentiedruk van exotische grondels aanwezig, met name van marmergrondel en zwartbekgrondel. Deze soorten zijn recentelijk in enkele watergangen (o.a. Zijkanaal I en langs de Kadoelenweg, die deels in directe verbinding staan met het Twiske) relatief talrijk waargenomen tijdens 'hobbymatig zaklampvissen' (geen systematisch onderzoek). Rivierdonderpad is tijdens dezelfde exercities overigens *niet* waargenomen in deze watergangen (eigen waarnemingen 5.1,2,e). Het plangebied betreft op zich wel geschikt leefgebied voor de rivierdonderpad (stenig, structuurrijk bodemsubstraat). Het is niet uit te sluiten dat de soort mogelijk (nog steeds) in lage dichtheden voorkomt op de locatie.

Grondgebonden zoogdieren

In de omgeving zijn alleen waarnemingen bekend van een aantal grondgebonden soorten zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen, zoals bosmuis, egel, haas en konijn. Mogelijk is geregeld een bosmuis rondom de brug aanwezig of foerageert sporadisch een passerende egel in het plangebied, maar dit betreffen geen essentiële functies. Wel geldt bij het uitvoeren van de werkzaamheden voor deze algemene soorten de algemene Zorgplicht.

Vleermuizen

In de ruimere omgeving van het plangebied zijn gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis waargenomen (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn)* (NDFF, 2022). Rondom de brug is uitsluitend een enkele waarneming van een foeragerende gewone dwergvleermuis ten zuiden van de planlocatie bekend. In de brug zijn geen (potentiële) verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. In en onder de brugconstructie zijn (dan ook) geen vleermuizen of sporen van vleermuizen (mest) aangetroffen. Geschikte (vorstvrije) diepe uitsparingen of brede spleten ontbreken. De brug maakt bovendien geen onderdeel uit van een essentiële vliegroute of essentieel foerageergebied van vleermuizen. Waarnemingen in de NDFF van meervleermuis en watervleermuis van deze (en aangrenzende) watergang(en) ontbreken. Het ontbreken van dergelijke waarnemingen wordt ingeschat als reeël, omdat de watergang ten zuiden van de brug nog 400 meter doorloopt en daarna geen doorlopende route via watergangen meer vormt. Aanwezigheid van een essentiële, structurele (doorlopende) vliegroute of essentieel foerageergebied van deze soorten wordt daarmee uitgesloten.

Vogels
In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van gierzwaluw, ooievaar en roek: vogels met een jaarrond beschermde nestplaats [1]. Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen vogels waargenomen waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd. De groenstructuren rondom de brug zijn te klein om van belang te zijn als essentieel foerageergebied voor een van deze soorten. Een functie van het plangebied voor vogels met een jaarrond beschermd nest is uitgesloten.

Het plangebied heeft ook geen functie als broedplaats van algemene broedvogels. Tijdens het veldbezoek zijn geen (oude) vogelnesten waargenomen. Rond de brug zijn fuut, meerkoet, wilde eend en één tijdelijk rondhangende stadsduif waargenomen. Maar van deze soorten is geen (potentieel) nest aangetroffen onder of rondom de brug.

Invasieve en overlastsoorten
In de directe omgeving van het plangebied zijn geen haarden van Japanse duizendknoop bekend. Binnen het plangebied zijn geen exemplaren van Japanse duizendknoop aangetroffen. Ook voor andere invasieve exoten heeft het plangebied geen functie.

Effecten van de herinrichting

Vissen
Met de ingreep wordt mogelijk leefgebied van de rivierdonderpad verstoord. Indien maatregelen (zie Randvoorwaarden) worden getroffen zijn negatieve effecten op de rivierdonderpad verwaarloosbaar. De soort is niet meer beschermd onder de Wet natuurbescherming; een ontheffing is niet nodig.

Algemene grondgebonden zoogdieren
De werkzaamheden kunnen algemeen voorkomende soorten zoogdieren treffen, die tijdelijk en/of sporadisch in het plangebied verblijven of foerageren, zoals enkele (spits)muizensoorten of egel. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en is geen ontheffing nodig. Het betreft algemeen voorkomende soorten (lokaal, regionaal en landelijk) en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is (zeer) beperkt. De Zorgplicht is echter wel van toepassing; beschermende maatregelen zijn nodig en hieronder uitgewerkt in deze notitie.

Beoordeling Wet natuurbescherming
- Met de werkzaamheden worden *geen* verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Wnb) overtreden. Ontheffing is niet aan de orde. Wel geldt de Zorgplicht t.a.v. enkele, algemene *vrijgestelde* soorten als bosmuis en de *voormalig beschermde* rivierdonderpad.
- beschermde gebieden en houtopstanden ook niets aan de hand

[1] Op grond van door het voormalige ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendief, zwarte wouw.

Randvoorwaarden

- Vanuit de Gedragscode natuurwetgeving voor gemeenten (Stadswerk) dient bij werkzaamheden aan de oeverzone rekening gehouden te worden met rivierdonderpad. In de periode 1 maart tot en met 30 juni is de soort sterk territoriaal gebonden aan onderwaterlocaties waar eieren zijn afgezet of waar visbroed aanwezig is. Ingrepen aan stenige onderwatersituaties vóór de oever dienen daarom in de periode 1 juli - 28 februari uitgevoerd te worden. Buiten genoemde kwetsbare periode zijn effecten op de soort verwaarloosbaar (eventueel aanwezige individuen hebben dan geen binding met de planlocatie en vluchten bij verstoring eenvoudig weg van de zone, waar onder water eventueel werkzaamheden plaatsvinden).
- Indien tijdens de werkzaamheden incidenteel grondgebonden zoogdieren (zoals muizen of egel) worden aangetroffen, dan worden maatregelen genomen om te zorgen dat deze dieren niet worden gedood en zo min mogelijk worden verstoord. Werk in dat geval in een rustig tempo en in ieder geval per definitie in één richting, zodat eventueel aanwezige dieren rustig de kans krijgen om te vluchten.

Natuurkansen

Het oppervlakte van groenvoorzieningen kan vergroot worden door een groenstrook over de brug aan te brengen. Hierdoor wordt ook een verbinding gecreëerd tussen beiden oevers van het Twiske. Daarnaast kan de situatie voor rivierdonderpad geoptimaliseerd worden door op grotere schaal een specifiek geschikte bodemstructuur ('natuurlijk onderwaterhout') aan te brengen in de nieuwe situatie dan nu reeds lokaal aanwezig is.

Literatuur

https://www.amsterdam.nl. Onder andere geraadpleegd ten behoeve van muurplanten, duizendknoop, monumentaal groen. Maps Amsterdam, Gemeente Amsterdam.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met 5.1,2,e

Akkoord voor uitgave: Kwaliteitszorg Bureau Waardenburg bv

5.1,2,e

Paraaf: 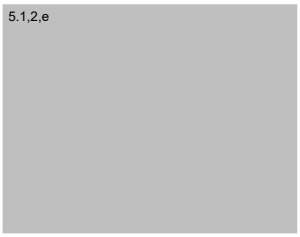

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Ingenieursbureau Amsterdam
Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de brancheverenigingNetwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001: 2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg
Ecologie & Landschap

Bureau Waardenburg, Varkensmarkt 9 4101 CK Culemborg, 0345 51 27 10, info@buwa.nl, www.buwa.nl